

Nr 658.

Av herr **Malmberg** i Skövde **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 344, med förslag till förordning om nöjesskatt.*

Nöjeslivets utveckling har under senare år i stigande omfattning fångat sociologers och socialpolitikens uppmärksamhet. Vid undersökningar, som varit inriktade på att spåra upp orsaksfaktorerna till missförhållanden, som präglade nutida samhällsliv, har man allt oftare träffat på det industrialiserade nöjeslivet. Ungdomskriminaliteten och försvagningen i intresset för medborgerliga angelägenheter ha sålunda i detta en av sina väsentliga rötter.

I Sverige har ungdomsvårdskommittén brottats med den krävande uppgiften att söka ge anvisning på åtgärder ägnade att bryta detta inflytande. Kommittén har därvid förutsatt, att de ekonomiska faktorerna utöva inflytande på förekomsten av fritidssysselsättningar av det ena eller andra slagete. Krav på skattelättnader för eller understöd åt den förtjänstfulla fritidssysselsättningen utgöra därför viktiga moment i dess förslag.

Det hade enligt vår mening varit naturligt, om man inom finansdepartementet i samband med nöjesbeskattningens omläggning försökt att i anslutning till dessa strävanden från ungdomsvårdskommittén närmare precisera den socialpolitiska effekten av den ena eller andra utformningen av nöjesbeskattningen. Propositionen har emellertid helt underlåtit att undersöka nöjesbeskattningens och den av denna påverkade prissättningens inflytande på tillströmningen till olika nöjesformer. Man är därför i det hänseendet hänvisad till förmodanden grundade på allmänna ekonomiska överväganden. Vid ett dylikt övervägande framstår det som antagligt, att stegringar eller sänkningar i nöjesskatten direkt påverka tillströmningen av besökare till en viss nöjesform först om det inom denna nöjesform tillämpade biljettpriset har en icke alltför ringa höjd. Indirekt torde emellertid, oberoende av denna höjd, skattehöjd och skattedifferentiering utöva ett avsevärt inflytande på nöjeslivets inriktning genom påverkan på nöjesarrangörernas programkombinationer. Det kan därför antagas, att skattesatsens differentiering utövar ett icke ringa inflytande på nöjeslivets inriktning.

Mot bakgrunden av detta ter sig det i prop. 344 framlagda föreslaget till ny nöjesskattförordning ganska överraskande. Nöjestillställningarna äro för närvarande indelade i tre skatteklasser. I den första av dessa är skattesatsen 15 procent, i den andra uppgår den genomsnittligt till ca 20 procent. Genom-

snittet i den tredje synes vara okänt, till den del biljettpriiset överstiger 50 öre är emellertid skattesatsen 30 procent. De sakkunniga, på vilkas betänkande propositionen är byggd, föreslogo för sin del en enhetlig skattetaxa på 20 procent. Departementschefen godtäger förslaget om en enhetlig taxa, men föreslår en sänkning av den enhetliga skattesatsen till 15 procent. Ett bifall till detta förslag skulle medföra, att de högklassigare nöjesformerna, t. ex. konserter, komma att beskattas till samma höjd som nu, under det att kabaret- och varietéföreställningar, danstillställningar samt marknads- och tivolinöjen få sin principiella skattesats sänkt från 30 till 15 procent, d. v. s. till hälften.

Som skäl för införande av en enhetlig taxa ha de sakkunniga (betänkandet s. 11) och finansministern (prop. s. 28) åberopat de svårigheter, som yppa sig i praxis vid avgörandet, till vilken skatteklass viss tillställning bort hänföras. Svårigheten synes därvid ha varit störst när det gällt att avgöra, huruvida vissa revyer bort hänföras till taxa I eller taxa III. Någon systematisk översikt av de olika fallen av sådana svårigheter lämnas emellertid icke. Ej heller lämnas någon uppgift om storleksordningen av det nöjesskattebelopp, som på detta sätt varit föremål för tvist, i förhållande till det totala nöjesskattebeloppet. Lika litet förekommer något övervägande, i vilken mån dessa svårigheter varit beroende på sådana bristfälligheter i de hittillsvarande definitionerna, som genom de föreslagna nya formuleringarna redan undanröjts eller som på samma sätt kunna undanröjas. Vad teaterrådet (prop. s. 27) anfört, synes oss giva vid handen, att de vanskligheter, som revyernas klassifikation hittills vållat, knappast äro av den natur, att de ställa den legislativa definitionstekniken inför några oöverkomliga svårigheter.

Vi kunna sålunda icke medge, att de sakkunniga eller finansministern förebragt tillräckliga skäl för att avskaffa den indelning av nöjestillställningarna i olika skatteklasser, som hittills förefunnits och som synes oss äga bestämda socialpolitiska förtjänster.

Vi anse därför, att den nuvarande indelningen av nöjestillställningarna i tre skatteklasser bör bibehållas. Därjämte förorda vi, att skattesatsen i varje skatteklass lämnas oförändrad.

Till skatteklass I böra därvid enligt vår mening föras 3 § a) i propositionen ävensom två nya grupper »sånglek, folkdans och folkvisedans» (jämför s. 17 i sakkunnigbetänkandet) och »förevisning av undervisnings- och upplysningsfilm ävensom av annan film som på grund av verklighetstrogen och konstnärligt fullödig skildring av betydelsefulla livsförhållanden av biografensuren ansetts böra hänföras till skatteklass I».

Vid den första nöjesskatteförordningens tillkomst (1919) förutsattes det, att det ideella föreningslivet skulle behandlas generöst vid tillämpningen av de nya skattebestämmelserna. Under senare år har emellertid denna föresats knappast upprätthållits. Av de sakkunnigas betänkande finner man sålunda, att regeringsrätten funnit kyrkokonsert med religiöst föredrag böra beskattas. Vid IOGT:s riksmöten ha vid flera tillfällen högtidsfesterna beskattats,

ehuru det musikaliska inslaget endast haft karaktären av inramning till ibland flera tal.

Ungdomsvårdskommittén har under sitt arbete funnit sig böra dryfta denna beskattning av de ideella föreningarna och har föreslagit vissa lättnader i deras beskattning. Propositionen har emellertid icke ansett sig böra tillmötesgå detta önskemål i vidare mån än att i 14 § andra stycket införts en bestämmelse, att nöjesskatt icke skall utgå för nöjestillställning, som anordnas i undervisnings- eller uppfostringssyfte och som med hänsyn till sitt innehåll jämväl är ägnad att tjäna sådant syfte och i 19 § första stycket bestämmelsen, att därest tillställning är sammansatt av skilda delar, av vilka någon är att anse såsom nöjestillställning, frågan, huruvida nöjesskatt skall utgå, skall bedömas med hänsyn till föreställningens huvudsakliga innehåll och syfte.

Det kan befaras, att dessa föreskrifter med deras vaga allmänbegrepp »undervisnings- och uppfostringssyfte» och »huvudsakliga innehåll» icke komma att visa sig vara ett tillräckligt skydd för de ideella föreningarna i alla de fall, där dessa synas äga ett berättigat krav på frihet från nöjesbeskattning. Ett dylikt berättigat krav synes oss förefinnas, då nöjesanordningen tillhör första skatteklassen och då därjämte något av följande fyra fall föreligger:

a) nöjestillställningen utgöres av dramatisk eller litterär framställning eller filmförevisning, som genom sitt ämnesval är ägnad att direkt främja sammanslutningens strävanden;

b) nöjestillställningen ingår som del av tillställning, vilken jämväl som framträdande del omfattar föredrag eller annan muntlig framställning ägnad sammanslutningens syfte;

c) nöjestillställningen utgör uppvisning av skicklighet, som förvärvats genom sammanslutningens verksamhet;

d) nöjestillställningen utgöres till huvudsaklig del av tävling mellan föreningens medlemmar eller mellan dessa och andra utövare av amatöriddrott eller gymnastik.

Därest yrkandet om skattefrihet i dessa fall vinner bifall och därest, som vi föreslå, föreningar för amatöriddrott och gymnastik i detta hänseende likställas med de ideella föreningarna, synes 15 § i propositionen böra utgå.

De ideella föreningarna torde emellertid böra tillerkännas ännu en förmån. De ändamål, för vilka dessa föreningar arbeta, synas oss ur samhällsnyttans synpunkt väl kunna tävla med de ändamål, som uppräknas i 16 §. Vi föreslå därför att dispensrätten i nämnda paragraf vidgas till att avse tillställning till stödjande av sådan förenings verksamhet.

Med stöd av vad vi sålunda anfört få vi hemställa,

att riksdagen, med förklaring att Kungl. Maj:ts proposition icke kunnat oförändrad bifallas, måtte med bifall i övrigt till propositionen besluta att 15 § skall utgå samt att 3, 7, 11, 14 och 16 §§ skola erhålla följande lydelse:

§ 3.

Nöjestillställning, som avses i denna förordning, hänföres till någon av följande skatteklasser:

Klass I:

- a) teaterföreställning, musikunderhållning, litterär underhållning samt uppvisning i konstnärlig dans;
- b) uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik så ock i yrkesduglighet eller eljest i skicklighet av visst slag;
- c) sånglek, folkdans och folksvisedans; samt
- d) förevisning av undervisnings- eller upplysningsfilm ävensom av annan film, som på grund av verklighetstrogen och konstnärligt fullödig skildring av betydelsefulla livsförhållanden av biografensuren ansetts böra hänföras till skatteklass I;

klass II:

Annan filmförevisning än som i klass I d) avses;

klass III:

- a) revy, kabaret- och varietéföreställning;
- b) annan danstillställning än som i klass I a och c avses;
- c) cirkusföreställning;
- d) förevisning av människor, djur eller föremål; samt
- e) marknads- och tivolinöjen.

Till nöjesföreställning hänföres icke visning av museum eller annan liknande inrättning, ej heller utställning av djur eller utställning av konst eller andra föremål.

Annan ovan icke särskilt angiven nöjestillställning hänföres till samma skatteklass som nöjestillställning, med vilken den till art och syfte är närmast jämförlig.

§ 7.

Nöjesskatten beräknas i förhållande till bruttopriset för varje biljett, inberäknat skatten, och utgör

vid nöjestillställning, som hänförts till skatteklass I:

15 procent av biljettpriset;

vid nöjestillställning, som hänförts till skatteklass II:

när biljettpriset icke överstiger 1 krona: 15 procent av biljettpriset;

när biljettpriset överstiger 1 krona: 15 procent av 1 krona samt 30 procent av återstoden av biljettpriset;

vid nöjestillställning, som hänförts till skatteklass III:

när biljettpriset icke överstiger 50 öre: 20 procent av biljettpriset;

när biljettpriset överstiger 50 öre: 20 procent av 50 öre och 30 procent av återstoden av biljettpriset.

§ 11.

Medgives rätt — — — om biljett utlämnats.

Kan sådan utredning icke vinnas, beräknas skatten i skatteklass I till 20 procent, i skatteklass II till 25 procent och i skatteklass III till 35 procent av

de bruttobelopp, som influtit i inträdesavgifter och andra därmed jämställda avgifter. Där tillförlitlig utredning ej kan vinnas angående den verkliga bruttotoinkomsten, uppskattas denna till bruttotoinkomst vid utsålt hus eller efter annan lämplig beräkningsgrund.

§ 14.

För nöjestillställning — — — icke utgå.

Föreläsningsförening, studiecirkel inom riksstudieförbund, kyrklig eller frikyrklig sammanslutning, förening för amatöriddrott eller gymnastik, scoutkår, nykterhetsförening eller därmed jämförlig sammanslutning för folkundervisning eller folkuppfostran ävensom politisk ungdomsförening vare befriad från skatt för tillställning, som är att hänföra till skatteklass I:

a) där tillställningen utgöres av dramatisk eller litterär framställning eller filmförevisning, som genom sitt ämnesval är ägnad att direkt främja sammanslutningens strävanden;

b) där tillställningen ingår som del av tillställning, vilken jämväl som framträdande del omfattar föredrag eller annan muntlig framställning ägnad sammanslutningens syfte;

c) där tillställningen utgör uppvisning av skicklighet, som förvärvats genom sammanslutningens verksamhet;

d) där tillställning till huvudsaklig del utgöres av tävlingar mellan föreningens medlemmar eller mellan dessa och andra utövare av amatöriddrott eller gymnastik.

Ej heller i övrigt skall nöjesskatt utgå för nöjestillställning, som anordnas i undervisnings- eller uppfostringsyfte och som med hänsyn till sitt innehåll jämväl är ägnad att tjäna sådant syfte.

§ 16.

Skall behållning — — — eller för stödjande av rikets försvar eller för stödjande av verksamheten inom sådan förening eller annan sammanslutning, som i 14 § andra stycket sägs, må länsstyrelsen — — — intresse.

Stockholm i november 1945.

O. Malmberg,
Skövde.

Bertil Ohlin.

Waldemar Svensson.

Nils Persson
i Svensköp.

Edvin Jacobsson
i Igelsbo.

Filip Kristensson.

Rudolf Boman.

Joh. W. Johnsson.

Carl Björling.

Birger Utbult.